

A MAGYAR NEMZETI SZOCIÁLISTÁRSASÁG BELÜGYMINISZTERIUMA

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT SZIGORUAN TITKOS!

1995. évi LXV. tv. 23. §-ának
figyelemmel.

S Z E R V: _____

OSZTÁLY: _____ III - 6 - b

MUNKADOSSZIÉ

MINŐSÍTÉS: _____

FEDŐNÉV: Fényes

'B' DOSSZIÉ SZÁM: H-50550

AZ ÜGY _____ KÖTETBEN

KÖTET SORSZÁMA: _____

MEGNYITVA: 19 68.T.26

LEZÁRVA: 19 _____

ARCHIV SZÁM: 31.709

A Történeti Hivatal
az Etv. 25/H. § alapján
az iratokat átvette.

1-318 112-63

BELÜGYMINISZTERIUM
III/III/4-b osztály.

SZIGORUAN TITKOS!

Adta: "Fényes" fn. inf.
Vette: Földeák Tamás r.hdgy.
1968. II. 26.

J E L E N T É S
Budapest, 1968. március 7.

"Fényes" fn. informátor a rendszeres találkozó-
szóban az alábbiakat jelentette:

- 2 -

8.

Az Esztétikai Tanszék vezetői pozi-
cióra aspirál titokban Hermann István is, aki azonban
már kevésbé lenne erre alkalmas.

M-31709

2

TÖRTÉNETI
ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLTATÓK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRA
LEVÉLTÁR

Hermann Istvánnak a Társadalmi Szemlében Lukács György Esztétikájáról megjelent recenziója a Filozófiai Intézetben felháborodást váltott ki és mérgezte az utóbbi időben amúgyis megromlott légkört. A felháborodás oka a cikk személyi vonatkozású támadásaiban rejlik. Konkrétan:

Bizám Lenke Dickens-Kafka tanulmányában, amely kandidátusi disszertációja és ezért nem látott még napvilágot, kritikai alapgondolatként elfogadja Lukács György 1958-as realizmus tézisét, amelyet Sarandy is "zsdanovizmusnak" nevezett. Bizám Lenkét a tanulmány illetően ortodox lukácsiánizmusa miatt az intézeten belül több bírálat érte, s vitája Hermannal különösen éles és személyeskedő lett. Hermann a cikkben egy még meg sem jelent disszertáció vonalát a "pozitív" dogmatizmus példajaként bírálja név említése nélkül, de úgy, hogy abban minden szakmabeli Bizám Lenkére ismer.

A cikk másik személyi támadása Hermann volt felesége, Heller Ágnes ellen irányul. Heller ugyanis néhány hónappal ezelőtt a Kortársban publikált egy Lukács-kritikát, amely fő vonalaiban egy Lukács-tanítvány pozitív állásfoglalásaként értékelhető Lukács mellett.

M-31709

A kritikában Heller csatlakozik azok véleményéhez, amely szerint Lukács egyik filozófiai érdeme abban rejlik, hogy a nyugati filozófiai irányzatok integrálásából keletkező új kategóriákat bevitte az esztétika területére és kiszélesítve alkalmazta azokat. Lukács érdeme természetesen nem ebben van, de amikor Hermann a gondolatmenetet elabszolútizálva és igen élesen támadja, de általánosságban, akkor mindenki Heller állásfoglalására ismer a támadás célpontjában.

Hermann cikkének alaphangja helyes és politikailag is kedvező – hogy ugyanis még egy Lukács tanítvány is bátran és objektíve bírálja Lukácsot. Ugyanakkor azonban jogos a filozófusok felháborodása is, mert helytelen, hogy a párt elméleti folyóiratában magánéletének indítékaiból eredően "vagdalkozik". A személyes vonatkozások nyílt visszautasítása igen körülményes lenne, mert azt a látszatot keltené, hogy az érintett személyek Hermannat támadva a Lukácsot ért bírálatot akarják kivédeni. A cikk világosan példázza Hermannak a Lukács-tanítványoknak Fehér Ferencről, Heller Ágnestől, Márkus Györgyről és Vajda Mihályról összetevődő "elsőrendű körének" monopolizáló törekvéséhez hasonló vágyát, amelyet Hermann korábbi tevékenysége, cikkei és rádióelőadásai is bizonyítanak. Hermannal közvetlen, bensőséges viszonyban vagyok, de az érintett cikket a korábbi gyakorlattól eltérően nekem sem mutatta meg.

"Fényes".

M-31709

4

Értékelés:

Az informátor hirszerző
lehetőséggel rendelkezik
István ... Hermann
... felé.

Utasítás:

Adjon áttekintést a jelentésben foglalt
személyek politikai céljai és tervei, valamint
személyi összefüggései felől.

Intézkedés:

a jelentésből kivonat formájában Csanády
Endre elvtárs részére továbbítjuk a Filozó-
fiai Intézetre vonatkozó információkat,
Juhász László elvtárs részére pedig Rozsnyai
Ervin személyére vonatkozókat.

Protokoll
/Földesák Tanás r. hágy./
L. ...

L. ...

4/7-503.
K: 4 pld.-ban
1 pld. "Fényes" "M" do.
1 pld. Tájéti.
1 pld. kiv. III/III/4-a
1 pld. kiv. Juhász et.
G: KFné.

M-31709

BELÜGYMINISZTERIUM
III/III/4-b alosztály

SZIGORUAN TITKOS!

... sz. pld.

Adta: "Fényes" fn. inf.
Vette: Földeák Tamás r. hdgy.
Hely: "Csinos" fn. "K" lakás
1968. IV. 1.

J E L E N T É S

Budapest, 1968. május 15.

Egyetlen konkrét névre szóló meghívóról nincs tudomásom, hogy kiket hívott meg Heintzel. Nem tudok visszaemlékezni arra sem, hogy Allbachba ?? vagy akár a tanszékére ösztöndíjas minőségben a meghívást konkrét formában, bár név nélkül feltette. Anennyire visszaemlékszem ilyen meghívás sem volt.

Anennyire visszaemlékszem két vagy három kollegámnak konkrétan említettem, ha esetleg elhangzik egy konkrét meghívás Heintzel részéről, az illetők hogyan reagálnának rá. Ezek a következők voltak: Hermann István,

valamint mindenféle Heintzel-i kezdeményezés nélkül öket kérdestem meg, ha esetleg szóba kerül egy allbachai meghívás, amely minden évben eddig volt, és minden évben mentünk is Allbachba, - hogyan reagálnának rá. Egyébként Hermannak és semmi kedve nem lett volna menni, esetleg.

M-31709

6

Az embereket általában taszítja egy álláspontnak kizárólagosság igényével való megfogalmazása, taszítja az embereket az, ha hülyéknek nézik őket, és ha a vitapartnerük az igazhitűség megtestesülésének állítja be magát, ha nem egyszer tapasztaltam ugyanast az elvet képviselve, mint egy Fehér, mint egy Szigeti, mert Szigetinek is a magatartásához tartozik egy bizonyos ilyen taszító jelleg, hogy nem törődöm ezzel, hogy reagálnak rá, én létessem a dolgot az asztalra, aztán lesz ami lesz. Nem egyszer tapasztaltam, hogy egy normálisabb, higgadtabb, a vitapartner emberankába vevő beszélgetésben gyorsabban, könnyebben tud az ember elfogadtatni egy álláspontot, olyan álláspontot, amit esetleg ezek a kollegáim képviselnek. Ebben a tekintetben még akkor is, ha élesen vitatkoznak velük, mondjuk azok a jobban felkészült nagyobb kulturával rendelkező, szélesebb művészeti ismeretanyaggal rendelkező vitapartnerek mondjuk Sülföld, vagy Gyurkó, ezek sokkal jobban reagálnak rá, mert bizonyos értelemben a pesti értelmiségben és főként fiatal értelmiségben nem is egy ismeretlen vitamódszer egymás kölcsönös lehülyéztése, és egy bizonyos nyersebb hangvétel. De tagadhatatlan, hogy kisebb felkészültséggel rendelkezők és nem egyszer különböző pártoktatók valóban ebben a kategóriában taszítóknak és hihetetlenül ellenállónak érzik a magatartást, és ennek megfelelően elvise elváróknak a további érintkezéstől. Mind a Márkus, mind Fehér felelősen tudnak vitatkozni, az érvrendszerük a legtöbb esetben annyira szuggesztív, annyira rendelkeznek a vitakészítéshez annyira szükséges retorikus erővel is, hogy jaj a vitapartnernek, ha egyszer megszabta lendülnek. Gyorsabban, könnyebben, meggyőzőbben tud egy álláspontot elfogadtatni mondjuk a Fehér és Márkus, mint mondjuk a Vajda, vagy a Hermann, vagy én, vagy mások.

M-31709

7

FŐRTÉNETI ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLTATÓK FŐRTÉNETI LEVÉLTÁRA LEVÉLTÁR

"Fényes".

Földes Tamás
/Földes Tamás r. ndgy./

L. Csontos

4/7-344
K: 1 pl. M do.
1 pl. Tájti
1 kiv. III/III/4-a
1 kiv. III/III/3.

G: KFné.

M-31709

8

"Fényes" d. 49

BELÜGYMINISZTERIUM
III/III-A.b. osztály

Szigoruan titkos!

Adta: "Fényes" fn.inf.
Vette: Földes Tamás hdgy.
1968.VII 3

J E L E N T É S

Budapest, 1968. augusztus 3

"Esztéta" a vele történt beszélgetés során az alábbiakat mondja el:

Almási baráti köréhez tartozik: én magam is egy szűkebb baráti kör tagjaként tartom vele a barátságot. Ehhez a körhöz egy időben a HERMANN ISTVAN tartozott, az utóbbi időben egyre kevésbé. PERNYE ANDRÁS is hozzátartozik ehhez a körhöz. Perye révén elsősorban muzsikuskok és a művészi értelmiség bizonyos képviselői.

- 4 -

"Fón yos"

M-21709

19

- 5 -

Földes Tamás
Földes Tamás r. hdgy.

K: 6 pld.
1 pld. III/III-4.a. alo. kiv.
1 pld. Juhász alez. et. kiv.
1 pld.
1 pld.
1 pld. "Fenyves" H. do.
1 pld. táj. ti.
17-1493

M-31409

10